

dissipat: quod adeo pauet, ut uoce omnino rudentis audita, oua eiciat, pulli ipsi metu cadant. Igitur aduolans ulcera eius rostro excauat. Vulpes & Nili angues: mustela et sues. Aesalon uocatur parua auis, oua corui fragens, cuius pulli infestantur a uulpibus. Inuicem hæc catulos eius ipsamq; uellit. Quod ubi uiderunt corui, contra auxiliantur, uelut aduersus communem hostem. Et acanthis in spinis uiuit, idcirco astinos & ipsa odit, flores spinæ deuorantes. Aegithum uero anthus in tantum, ut sanguinem eorum credant non coire, multisque ob id ueneficijs infament. Dissident thoes & leones, & minima æque ac maxima. Formicosam arborem sorices cauent. Librat araneus se filo in caput serpentis porrecta sub umbra arboris suæ: tantaque uis morsum cerebrum apprehendit, ut stridens subinde ac uertigine rotata, ne filum quidem desuper pendentis rumpere, adeo non fugere queat: nec finis ante mortem est. Rursus amici pauones & columba, turtures & psittaci, merula & turdi, cornix & ardeola, contra uulpium genus communibus inimicitijs. Harpe & miluus contra triorchin. Quin & affectus indicia sunt etiam in serpentibus, immittissimo animalium genere. Dicta sunt quæ Arcadia narrat de domino a dracone seruato, & agnita uoce hominis. De aspide miraculum Philarcho reddatur: Is enim autor est, cum ad mensam cuiusdam ueniens in Aegypto aleretur assidue, enixam catulos, quorum ab uno filium hospitis interemptum: illam reuersam ad consuetudinem cibi intellexisse culpam, & necem intulisse catulo, nec postea in tectum id reuersam.

De somno animalium.

CAP. LXV.

Omni questio non obscuram coniectationem habet. In terrestribus oia quæ cor habent, dormire manifestum est. Aquatilia quoque exiguum quidem etiam qui de cæteris dubitant, dormire tamen existimant: non oculorum argumeto, quia non habent genas, uerum ipsa quiete cernuntur placida ceu soporata, neque aliud quam caudas mouentia, & ad tumultum aliquem expaudentia. De thymis confidentius affirmatur. Iuxta ripas enim aut petras dormiunt. Plani autem piscium in uado, ut manu sepe tollantur. Nam delphini balenæque stertentes etiam audiuntur. Insecta quoque dormire silentio apparet, quia nec luminibus quidem admotis excitentur. Homo genitus premitur somno per aliquot menses: deinde longior in dies uigilia. Somniat statim infans. Nam & pauore expergiscitur, & suctum imitatur. Quidam uero nunquam, quibus mortiferum fuisse signum contra consuetudinem somnium, inuenimus exempla. Magnus hic inuitat locus & diuersis refertus documentis, utrumne sint aliqua preescita animi quiescentis: qua fiant ratione, an fortuita res sit, ut pleraque. Et si exemplis agatur, profecto paria fiant. A uino & a cibis proxima, atque in redormitione uana esse uisa, prope conuenit. Est autem somnus nihil aliud, quam animi in medium sese recessus. Præter hominem somniare equos, canes, boues, pecora, capras, palam

est. Ob hoc creditur & in omnibus, quæ animal pariunt. De his quæ oua gignunt, incertum est, sed dormire ea certum. Verum ad insecta transeamus. Hæc nanque restant immensa subtilitatis animalia.

C. PLINII SECUNDI

NATURALIS HISTORIÆ

LIBER XI.

ESTANT immensa subtilitatis animalia: quando aliqui ea neque spirare, & sine sanguine esse etiam prodiderunt.

De insectorum genere.

CAP. I.

Uita hæc & multigena, terrestriū uolucrumque. Alia pænata, ut apes: alia utroque modo, ut formica: aliqua et pennis et pedibus carentia. Et iure oia insecta appellata ab incisuris, quæ nunc ceruicū loco, nunc pectorū atque alui pincta separant membra, tenui modo fistula coherentia. Aliquibus uero non tota incisura eas ambiente rugas, sed in aluo, aut superne tantum, imbricatis flexilibus uertebis, nusquam alibi spectatiore natura rerum artificio.

De subtilitate in his natura.

CAP. II.

In magnis siquidem corporibus, aut certe maioribus facilis officina sequaci materia fuit. In his tam paruis, atque tam nullis, quæ ratio, quanta uis, quæ intricabilis perfectio? Ubi tot sensus collocauit in culice? & sunt alia dictu minora. Sed ubi uisum in eo prætendit? ubi gustatum applicauit? ubi odoratum inseruit? ubi uero truculentam illam & portione maximam uocem ingenerauit? qua subtilitate pennas adnexuit: prælongauit pedum crura? disposuit ieiunam caueam uti alui, uida sanguinis, et potissimum humani sitim accendit? Telum uero perfodiendo tergori, quo speculauit ingenio? Atque ut in capaci cum cerni non possit exilitas, ita reciproca geminauit arte, ut fodiendo acuminatum pariter sorbendoque, fistulosum esset. Quos teredini ad perforanda robora cum sono teste dentes affixit, potissimumque, è ligno cibatum fecit? Sed turrigeros elephantorum miramur humeros, taurorumque, colla, & truces in sublime iactus, tigriū rapinas, leonum iugas, cum rerum natura nusquam magis quam in minimis tota sit. Quapropter quæso, ne hæc legentes, quoniam ex his spernunt multa, etiam relata fastidio damnent, cum in contemplatione natura nihil possit uideri superuacuum.

Utrum spirent, an habeant sanguinem.

CAP. III.

Insecta multi negarunt spirare, idque ratione persuadentes, quoniam uisceri interiori nexus spirabilis non inest: Itaque uiuere ut fruges, arboresque: sed plurimum interesse, spiret aliquid, an uiuat. Eadem de causa nec sanguinem his esse, qui sit nullis carentibus corde atque iecore. Sic nec spirare ea quibus pulmo desit. Unde numerosa questionum series exoritur. Iidem enim & uocem esse his negant, in tanto murmure apum, cicadarum

m ij sono